

Advies betreffende de selectieprocedure en de voorgestelde selectie voor biomerkers op te nemen in het Vlaamse Humane Biomonitoringsprogramma

Nummer:	INBO.A.2012.101
Datum advisering:	24 juli 2012
Auteur(s):	Hans Keune
Contact:	Niko Boone (niko.boone@inbo.be)
Kenmerk aanvraag:	e-mail op datum van 28 juni 2012 - 04/K2/2012/606
Geadresseerden:	Minaraad T.a.v. Jan Verheeke Kliniekstraat 25 1070 Brussel Jan.verheeke@minaraad.be

AANLEIDING

Op vraag van de Afdeling Lucht, Hinder, Risicobeheer, Milieu en Gezondheid van het departement LNE, maakt de Minaraad een advies op betreffende de selectieprocedure en de voorgestelde selectie voor biomerkers op te nemen in het Vlaamse Humane Biomonitoringsprogramma. Deze vraag kadert in de doelstelling om humane biomonitoring structureel te verankeren in het beleid.

VRAAGSTELLING

Kan het INBO opmerkingen of aanvullingen formuleren op het ontwerpadvies van de Minaraad?

TOELICHTING

Op basis van tien jaar werkervaring bij het Steunpunt Milieu & Gezondheid (Keune *et al.* 2010, 2008a, 2008b, 2009b, 2009c, 2011; Keune, 2012), met name in het opzetten van consultatieprocedures zoals de hier voorliggende adviesvraag aan de Minaraad, is Hans Keune gevraagd een medewerker van de Minaraad bij te staan bij het ontwerpen van een advies. Deze ondersteuning is mondeling verlopen. Onderstaande tekst is een verslag van de advisering.

De advisering spitste zich toe op de volgende hoofdonderdelen.

Allereerst nadere duiding van het Vlaamse Humane Biomonitoringsprogramma en de manier van werken daaromtrent in het kader van het Steunpunt Milieu & Gezondheid. Het betreft zowel opzet en verloop van onderzoek en interpretatie van onderzoeksresultaten, als de procedurele aanpak voor consultatie van externe experts en vertegenwoordigers van belangengroepen.

Ten tweede betref het de inhoudelijke aspecten van de adviesvraag aan de Minaraad inzake de voorgestelde selectie voor biomerkers. Hierbij is onder andere meegedacht over de mogelijkheden van de Minaraad om vanuit een meer maatschappelijke betrokkenheid en perspectief te reageren op een vooral wetenschappelijk vormgegeven opzet van biomonitoringonderzoek. Hierbij is onder andere een eerder advies van een werkgroep milieu & gezondheid van de Minaraad hernomen als bron van inspiratie. Ook de betrokkenheid van organisaties die lid zijn van de Minaraad bij eerdere adviesprocedures van het Steunpunt Milieu & Gezondheid, is mee in beschouwing genomen, ook al werden deze organisaties destijds niet als zodanig betrokken. Tot slot is ook rekening gehouden met de resultaten van perceptieonderzoek (Keune *et al.*, 2008a), uitgevoerd door het Steunpunt Milieu & Gezondheid.

Hierbij bleek er destijds soms ook een spanningsveld te bestaan tussen aandachtspunten en onderwerpen van maatschappelijk belang enerzijds en wetenschappelijke afwegingen en beperkingen anderzijds. Dat resulteerde er soms in dat zaken, die door maatschappelijke groepen en/of de publieke opinie als prioritair belangrijk bestempeld werden, soms niet opgenomen werden in het onderzoek omdat er volgens wetenschappers onvoldoende wetenschappelijke mogelijkheden bestonden dit op een wetenschappelijk verantwoorde wijze te doen. Voorbeelden hiervan zijn onderzoek naar cocktaileffecten en de gezondheidsrisico's verbonden aan verkeer. Hierbij werd niet alleen op de door de wetenschappers aangegeven grenzen van wetenschappelijke capaciteit gestoten, maar ook op een meer fundamentele discussie over hoe wetenschappelijk en maatschappelijk om te gaan met beperkte informatie over maatschappelijk belangwekkende zaken. De vraag die zich dan stelt is of de heersende wetenschappelijke werkwijze of het maatschappelijk belang van voorliggende kwesties richtinggevend moet zijn bij het vormgeven van onderzoek. Een mogelijkheid is om op

basis van beperkte kennis het voorzorgsprincipe te hanteren. Een andere mogelijkheid is om te zoeken naar andere manieren om wetenschappelijk en maatschappelijk om te gaan met complexiteit, zoals onder andere beschreven in Keune *et al.* (2009a) (http://www.milieurapport.be/Upload/main/WR_Complexiteit_def_TW.pdf).

Ten slotte betreft het de vraag hoe om te gaan met een adviesvraag over een dergelijke belangwekkende, maar ook complexe kwestie. Er is meegedacht om deze afweging helderder te krijgen, waarbij de Minaraad zelf moet invullen hoe ze zich op wil stellen. Enerzijds is er het gegeven dat de Minaraad voor het eerst formeel betrokken wordt bij bepaalde keuzen over de opzet van dit onderzoek. Anderzijds wordt de mogelijkheid om te antwoorden beperkt, omdat er weinig tijd is om te reageren, het zeer complexe materie betreft en er zeer beperkte (onder andere praktische) ruimte in de onderzoeksopzet bleek te zijn om de Minaraad de mogelijkheid te geven daadwerkelijk impact te hebben. Een advies onder voorbehoud en met de intentie in de toekomst uitgebreider en eerder betrokken te worden zou dan overwogen kunnen worden.

CONCLUSIE

Het INBO-advies is niet concluderend, maar verduidelijkend en meedenkend. De conclusies die de Minaraad getrokken heeft, zijn te vinden in het betreffend Minaraad-advies

REFERENTIES

Keune H. (2012), Critical complexity in environmental health practice: simplify and complexify. In: Environmental Health 11:S19

Keune H., Bert Morrens en Ilse Loots (2009a), Toekomstverkenning MIRA-S 2009 Wetenschappelijk rapport Hoe omgaan met de complexiteit van milieuvraagstukken?, VMM

Keune H., Bert Morrens, Kim Croes, Ann Colles, Gudrun Koppen, Johan Springael, Ilse Loots, Karen Van Campenhout, Hana Chovanova, Greet Schoeters, Vera Nelen, Willy Baeyens, Nik Van Larebeke (2010), Open the research agenda: participatory selection of hot spots for human biomonitoring research in Belgium. In: Environmental Health

Keune H., Loots Ilse, Bruckers Liesbeth, Bilau Maaïke, Koppen Gudrun, van Larebeke Nik, Schoeters Greet, Nelen Vera, Baeyens Willy (2008a), Monitoring environment, health and perception: an experimental survey on health and environment in Flanders, Belgium. In: International journal of global environmental issues, 8:1/2(2008), p. 90-111

Keune H., Morrens B., Loots I. (2009b), Natural scientific complexity from a social scientific perspective: environment en health research and policymaking in Belgium, in: Int. J. Risk Assessment and Management, Vol. 13, Nos. 3/4, 2009, pg 242-259

Keune H., Morrens Bert, Loots Ilse (2008b), Risk communication and human biomonitoring: which practical lessons from the Belgian experience are of use for the EU perspective?. In: Environmental health, 7:S1(2008), p. S11

Keune H., Morrens Bert, Loots Ilse, Springael Johan (2011), From theory to practice: a path through imperfection-lessons from policy oriented environment and health research in Belgium. In: Journal of MultiDisciplinary Evaluation - ISSN 1556-8180 - 7:16(2011)

Keune H., Morrens Bert, Springael Johan, Loots Ilse, Koppen Gudrun, Colles Ann, van Campenhout Karen, et al. (2009c), Policy interpretation of human biomonitoring research results in Belgium: priorities and complexity, politics and science. In: Environmental policy and governance, 19:2(2009), p. 115-129

Keune H. (2012), Critical complexity in environmental health practice: simplify and complexify. In: Environmental Health 11:S19